

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija na Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je v Ljagovih ulicah števil. 7.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto

O preustroji šol.

II.

Kar naše učence silno teži, so obilni predmeti, ki se jih morajo učiti. Prej ni bilo toliko učnih predmetov v srednjih šolah kakor sedaj. Vednosti so napredovovale, in tudi učencem gimnazij se je vedno več breme nakladalo, brez ozira na to, ali so zmožni prenašati ga, ali ne. Včasih je eden učitelj učil po več predmetov. To je imelo mnogo dobrega na sebi: ni vsak učenec za vsak predmet enako vnet in sposoben; nekteri je dober matematik, pa slab filolog, in zopet narobe; če je tedaj učitelj videl, da kak učenec v enem predmetu dobro napreduje in si mnogo prizadeva, da bi dospel v njem do izvrstnosti, prizanašal mu je v drugem predmetu, kjer ni kazal tolike gorečnosti, priznavajoč, da vsakdo ne more v vseh rečeh izvrsten biti. Odkar ima pa vsak učitelj svoj predmet, zahteva vsak za svojo stroko vso vnetost in marljivost vseh učencev; tako se duševne moči mladenčev razcepijo in preveč napenjajo.

Zahteva se od dovršenega gimnazijalca, da od vsake stvari nekaj vé, in še le vse učilišče ga izobrazi za to ali ono stroko dovršeno. Ne smelo pa bi se zahtevati, da vsak učenec vse predmete do popolnosti premaga. Če pogledamo debelo knjigo fizike, ki jo mora viši gimnazijalec v dveh letih prebaviti, potem pač ne bomo dvomili, da so sedaj učenci preobloženi, če pomislimo, da se nekdanj tega predmeta niso tako natanko učili; pri tem pa se jim v drugih predmetih nič olajšave dalo ni. Prirastlo je tudi še prirodoslovje, moderni jeziki, telovadba itd.

Ni dvombe, da so se nekdanj bolj temeljito učili, ker so imeli manj predmetov in prej

ni misliti na zboljšanje sedanjega šolstva, dokler se temu preobloženju konec ne stori, dokler se nekteri predmeti ne odpravijo ali skréjijo. Preobilni predmeti so namreč krivi, da učenci cel božji dan po šolah posedajo, dasi bi bilo za spodnjo gimnazijo štiri, za gorenjo pa pet ur na dan čisto dovolj in je vse, kar je čez, odveč.

Tu pa nastane velik prepir med učitelji in šolskimi nadzorniki, kateri predmeti naj se odpravijo. Vsak strokovnjak — in zdaj so vsi učitelji strokovnjaki — trdi, da je ravno njegov predmet najbolj važen. Ker pa v šolskih svetih sedé strokovnjaki vseh vrst, zato se ni nadejati, da bi se kedaj zedinili in porazumeli drugače, nego tako, da se noben predmet odpraviti ne smé.

Dokler bodo tedaj školniki odločevali, tako dolgo se učencem ni nadejati olajšanja. Učitelj grščine ne bode nikdar glasoval za odpravo tega predmeta, ker bi s tem sam sebi potrebo eksistence odrekel.

Prevdarimo pa objektivno, kateri predmeti so nepotrebni. Jaz bi tu imenoval v prvi vrsti grški jezik. Zagovorniki klasičnih jezikov navajajo sledeče razloge za potrebo grščine in latinščine: 1. Po gramatiki klasičnih jezikov se nauči mladenič logično misliti, se navadi pravilne logične pisave. 2. Klasična dela starih latinskih in grških pisateljev oblažujejo učencem srca, jim vcepijo humaniteto (človekoljubje) in z njo pravo izobraženost. 3. So ti jeziki potrebni, da umemo sveto pismo, rimsko pravo in druge imenitne knjige, pisane v starih jezikih. 4. So potrebni, da umemo mnoge terminologične izraze, vzete iz teh jezikov.

Temu odgovarjajo nasprotniki klasičnih jezikov: ad 1). Tudi v sedanjih literaturah se nahajajo klasični, z oestro logiko spi-

sani izdelki; gramatika sedanjih jezikov je ravno tako logična, kakor ona starih jezikov, samo da se znanstveno obdela. ad 2). Branje novodobnih, krščanskih literatur bo ravno tako pobležilo mladenča, če ne še bolj, kakor branje grških in latinskih, poganskih klasikov. Klasičnost rimskih pisateljev je dvomljiva. Posebno latinski pesniki razun Horaca niso dosti vredni; pri vseh je bolj izgrača z besedami, nego prava, čutjena poezija; klasični so le v obliki, klasično, pravilno obliko pa najdemo tudi pri dobrih modernih pesnikih; gledé zadržaja pa Dante, Shakespeare, Petrarca, Schiller, Göthe, Puškin, Prešeren i. dr. rimske pesnike daleč, daleč prekosijo. Pa kaj bi o tem govorili! Saj se učenci klasičnih jezikov ne naučé tako temeljito, da bi zamogli prodreti v duh klasičnih pisateljev. Stari Grki so imeli res dobre pisatelje; pa kateri osmošolec zna danes grški brez besednjaka predstavljati? Učencem se ubijajo le slovniške oblike v glavo, na duh klasikov se ne gleda, in se tudi ne more, ker bi popolno znanje obeh jezikov zahtevalo toliko uka, da bi se morali odpraviti vsi drugi predmeti. Kateri dovršeni gimnazijalec se more hvaliti, da je vse grške klasike v originalu bral? Prestavljajo se v šoli le nekteri neznatni odlomki, in vse to učenje je le bolj gramatična vaja, nego prodiranje v duh klasikov in oblaženje duha. Veliko več bi mladenči imeli dobička glede izobraženja duha, ko bi čitali vse te klasike v dobri prestavi. Točki 3) in 4) zadevate bolj latinski jezik; za potrebo grškega jezika ni nobenih razlogov več, in ne umejemo, zakaj bi se ne odpravil popolnoma? Koliko dragih ur nam je ta predmet vzel, in vendar se ga nismo naučili, in še to, kar smo nekdanj znali, smo v par letih pozabili.

Govorim o sebi — pa drugim se je menda

Matične knjige.

Letopis.

II.

m) Družinsk život v Jugoslovanjskej. Prirodil Lav. Gorenjec. Nemci so lovski narod; lovec pa je rad sam, ne želi konkurence v svojem reviru; za to so nemci od nekdanj strogo ločeni v posamezne obitelji; sin, ko se oženi, loči se popolnem od očeta. Ta razmera upliva močno na narodno pravo, in nemška postavodaja, katera tudi pri nas vlada, odobruje tisto nesrečno razdelitev zemljišč, ki je glavni vzrok propadanja in obubožanja našega kmetskega stanu. Slovani pa so poljedelski narod; poljedelcu je tovaršija draga, več ko je delavec, prej in bolj in več sveta se bo obdelalo. Zato so Slovani od nekdanj živeli v velikih zadrugah, po več rodbin pri eni veliki kmetiji. Mnogo se je že govorilo in pisalo o tem, ali je bolji nemški ali slovanski red. Vsakako so imele te velike za druge sledeče dobrote: Če je kateri

ud družine zbolel ali obnemogel, imel je svoj dom, svojo postrežbo. Nikomur ni bilo treba brez vse pomoči po svetu se klatiti in kruha stradati; vsak je imel svoj dom. Delali so skupaj in skupaj jedli, z najpotrebnejšim je bil vsak preskrbljen. Po hrvaških, srbskih in bolgarskih zemljah so se te zadruge še ohranile, kakor nam ravno ta spis pripoveduje.

n) Verske razmere v Bosni Hercegovini. Spisal Fr. H. — Tukaj se soznano natančneje z verskimi razmerami po jugoslovanjskih deželah, od njih početka do danes. Posebno zanimivo je pripovedovanje o „bogumilih“, neki čudni sekta, imenovani po Bogumilu, kateri je prvi začel učiti to krivoverstvo, ki se je obdržalo več sto let in veliko nereda napravilo ter dosti prelivanja krvi prouzročilo. Kako se je bogumilstvo pozgubilo, nam pisatelj ne pové.

o) Ain neues lied vonden kraynerischen bauren. Poroča dr. Jan. Bleiweis. — Zanimiva črtica iz časov kmečkih puntov po Kranjskem in Štajerskem. Po vitezih pre-

trdo tlačeni kmetje vzdignili so se zoper vsiljene gospodarje, toda s slabim vspehom, ker niso imeli pravega vodstva niti dobrega orožja. Vitezi so jih kupoma posekali in pomorili na različne načine. To zmago vitezov preslavlja pesem, ki jo je zložil najbrž eden tistih pesnikov, ki so po viteških gradovih hodili in zastonj jedli in pili; zato so se pa morali gospodom grajščakom prilizovati.

p) V gozdu. Poslovenila Lujiza Pesjakova. Mičen in ljubek obraz iz narave, ki nam opisuje življenje leveric, daje ljubim živalicam človeške občutke v srce in na jezik, ter tako zanje sočutje zbuja.

q) Običaji slovanski. Spisuje Fr. Hubad. Slava pri Srbih in Gjurgjev dan pri Srbih sta dva nova spisa iz peresa marljivega g. Hubada, kateri si je postavil hvalevredni namen, soznanoiti Slovence z običaji, življenjem in čutenjem južnih bratov Srbo-Hrvatov. Ljubiti zamoremo le to, kar poznamo, treba je tedaj, da južne brate natančneje spoznavamo, ako jih hočemo kot prave brate ljubiti.

ravno tako godila — da od grškega jezika, kar sem zanj časa potratil, nemam krajcarja dobička, in kar sem si izobraženosti pridobil mi je ni dalo branje grških klasikov v originalu, ampak, kar sem jih čital, čital sem jih v prestavi, in drugače jih noben učenec čital ni; za tako čitanje pa bi bila zadosti desetina tistega časa, kar smo ga potratili za gramatiko, za aoriste in take nepotrebne vednosti. V teh urah, kar smo se grščine učili, naučil bi se bil vsak angleškega, francoskega ali ruskega jezika itd. popolnoma, in odprta bi mu bila vsa njihova literatura, da ne govorim o materjalnem dobičku, ki bi bil pri živem, mnogo-razširjenem jeziku prej pričakovati, nego pri grškem; ker se živ jezik vedno rabi, doneslo bi nam bilo znanje teh jezikov kak dobiček in njihova literatura iz krsčanske dobe ima boljše pisatelje, nego so starorimski; zato bi se tudi duh lahko bolje izobrazil.

Potrebo latinskega jezika priznavam le za bogoslovce. Priporoča se latinščina tudi zavolj tega, ker se po njej lahko nauči novoromanskih jezikov. Terminološki izrazi pa bi se lahko naredili tudi iz modernih jezikov. Ne umejem dalje, zakaj bi se moralo rimsko pravo v originalu brati, in menda ga sedajnih juristov tudi malokateri v originalu bere. Vendar za razumljenje terminoloških izrazov ni potrebno popolno znanje latinščine. Zadostovalo bi, ko bi se z latinščino na viši gimnaziji pričelo, teologi bi se v njej še v semeniščih bolje izurili, za druge bi pa površno znanje zadostovalo. Grški jezik pa bi se lahko popolnoma odpravil. Se ve da se bodo profesorji klasične filologije takemu nasvetu z vsemi silami ustavljali, in ker so zastopani v vseh šolskih svetih, ni misliti, da bi se taka preustroja dognati dala, dokler ne bo ljudstvo samo šolstva v svoje roke dobilo. Filologom gre za kruh, učencem pa ostane stara butara. Silno se mučijo učenci tudi s fiziko in matematiko. Kdor ima veselje za to, naj se uči teh predmetov temeljito; ker pa mnogi duhovi niso za te predmete vstvarjeni, naj se takim nekolike pregleda, kajti tak gotovo ne pojde na tehniko, za občno človeško izobraženost pa trigonometrija in logaritmi niso potrebni.

Zgodovina in poznanje literarnih izdelkov, to človeka izobrazuje in poblašuje, dodajmo še nekoliko zemljepisja in prirodoslovja, pa je zadosti, da se sme človek med izobražene šteti. Da je podučen tudi v svoji veri, to se

razume samo po sebi, in se zahteva v nekoliko meri celó od neizobraženega. Posebna pozornost pa bi se morala obračati na materni jezik, ker poznanje maternega jezika in njegove literature je eden glavnih temeljev prave izobraženosti.

To so nekatere misli o preustroji naših šol. Če jih vsak ne odobrava, nič ne dé; želim le, da bi se našim učencem prevelika butara na ta ali oni način nekoliko olajšala.

Spominki Pijevi.

6. Katoličani v Parizu so Piju IX. iz zlatih in srebrnih cvetic napravili prekrasen venec ter ga poslali v Rim na njegov grob. Ker pa iz lahko umevnih razlogov ne more se dopustiti, da bi se take spoštovanska znamenja polagale očitno v cerkvi sv. Petra, prosila je deputacija Francoska kardinala Borromea, naj sme oni venec vsaj eno noč ležati na grobu ranjkega velikega papeža in naj jej to kapiteljski bilježnik ali notar sv. Petra vradno potrdi. Ta prošnja se je uslišala in poslanci so se vrnili s prekrasnim vencem v Pariz, kjer je sedaj z avtentiko ali z vradnim potrdilom shranjen na častnem mestu v cerkvi naše ljube Gospé — Notre-Dame — v spominj na ljubljene Pija IX.

Sovražniki Pijevi so imeli nekteri prečudne osode napr. . . Cavour, Napoleon III., La Marmora in Viktor Emanuel; Crispi, kateri je toliko pripomogel k pohujšljivi pravdi o ranjkem kardinalu Antonelliju, je sam osramotil se pred vsim svetom, in nekdanji minister Nicotera je obnorel. Je li to naključje, ali je prst Božji, poprašuje „Čech“ (X, 78).

Sploh so o smrti Pijevi celo nekatoličani dostojno pisali o njem in njegovih dejanjih; hudo so se znašali nad njim le nekteri zagriženi pastori luteranski. Tako je pisal na pr. iz Kamenice na Saksonskem pastor v „kirchliche Monatschrift für Lehre und Wehre“ psuvaje, češ, da je bil namestnik ne Božji, ampak antikristov in očitovaje po Lutru: „Vivus eram pestis, mortus ero mors tua“ — ter naznava, da je sedaj naslednik prestolice satanove postal Joahim Pecci itd. — Tako je judovski list „Berliner Tagblatt“ pogrel bil staro laž, da je ranjki Pij v mladosti bil framason, in iz Berlina je prešla v judovski „Pressi“ na Dunaju in v zanikarne „Tagblatte“ po drugod, in celo v liste slovanske, katerih so se nekteri

(na pr. česk. Narodni Listy, Občan itd.) pridruževali judovskim in lutrovskim mavtarjem, češ, da je bil Piju prijazen smeh na licu, ali ledena brezčutnost v srcu, da je otrpnila roka, ktera je milijonom delila blagoslov, pa utihnil jezik, kateri milijonom govoril prekletje, da je blagoslovljanje in preklinjanje — goli besedi — odnesel veter itd. — Ako se togotijo zagriženi sovražniki katoliške cerkve, to je celó dobro znamenje. Lutrov rek se je Piju IX. zvrševal v ravno nasprotnem smislu, in se spolnuje tudi po njegovi smrti, kajti od dne do dne izstopajo iz krivoverstva mnogi in pripoznavajo papeštvo. — Mnogi listi talijanski so o Pijevi smrti naravnost pisali, da bi po svojem srcu lože se mu priporočevali — njemu svetniku, kot pa zanj Boga prosili, in unim psokam nasprot resnično piše „Hlas“ (30, 28) kakor neumetnik ne zna in nemore ceniti pravega in popolnega umetnika pa njegovih umetnih del, neučen ne zna in ne more ceniti pravega učenjaka in njegovih visokih misli ali idej; tako tudi nesveti, v posvetne, pozemeljske in nečimurne misli pogreznjeni človek nikdar ne zapopade ali ne spreumé svetnika, njegove vere, njegovega upanja, njegove ljubezni njegovih čednosti ali kreposti.

V spominj na Pija IX so sklenili na griču Eskvilinu v Rimu zidati cerkev presv. Srcu Jezusovemu, čegar pobožno češčenje so ranjki papež tolikanj pospešovali. — Poljaki v Galiciji nabirajo, da postavijo mu dostojen spominek iz marmorja. — Viktorija, sedanja kraljica Angleška, je papeža Leona XIII. posebej poprosila za kak spominek po ranjkem Piju IX — Louise Lateau v Belgiji je v dan, ko so jej povedali smrt Pijevu, tako nevarno obolela, da so jo z zaakramenti umirajočih prevideli, vendar se o petkih še ponavljajo na njej znaki trpljenja Kristusovega, poroča „Hlas“ — Zdravnikom, kateri so Piju IX. stregli v njihovi zadnji bolezni, so sedanji papež Leon XIII. podelili častne rede, in tako so poslavljeni bili doktorji Ceccarelli, Antonini, Petacci in Topa. —

V Rimu se je osnoval že odbor, kateri sprejema iz raznih krajev poročila o ranjkem Piju, ker so prihajale prošnje, da se povzdigne naj med blažene. Tudi laški katoliški listi sploh priobčujejo dotične stvari.

„Unità Cattolica“ pripoveduje med drugimi rečmi, da je v Kalabriji neka baronica Scoppa Greco iz Sant Andrea dell' Jonio na prstu imela prehudega raka. Zdravnik pové, da je bolezen neozdravljiva. Da bi se gotovo prepričali, pokliče po daljnopisniku iz Neapolja nekega slovečega vrača ali zdravitelja. Tisti dan pa dene neka sorodnica nekaj las Pija IX., do ktere je imela veliko zaupanje, baronici na bolni prst. Zdravnik pride, da bi preobvezal rano, in se s prva posmehuje; ko pa lase odmakne, ostrmí, raka ni, prst je bil ozdravljen. Koj poroči v Neapolj poklicanemu, da ga ni treba, in očitno spozna, da se to naglo ozdravljenje po naravni vedi ne more razlagovati. Zdravnik ta ni nikakor klerikalnega duha, in imenuje se Ferdinando Cosentini (vid. Obzor 8, 90).

Politični pregled.

V Ljubljani, 6. maja.

Avstrijske dežele.

● **pogodbi** med Cislo in Translo so se naši in ogerski ministri po naznanilu dunajskih listov dogovorili, in jako sitna in zoprna reč bo že skoraj dognana, — če državna zborna pritrdita dotičnim ministerskim sklepom.

r) Iznenađno poznanstvo z imenitnim možem. J. Navratil, znani pisatelj slovenski, nam tu pripoveduje, kako se je po srečnem naključju na Dunaji sošel in seznanil s črnogorskim knezom Danilom. Ob enem pove pisatelj nekoliko iz vladanja tega kneza, ter ga brani proti slovanožrešnim pisateljem, ki so tudi Danila obrekovali.

s) Nebeške komedije Dante Alighieri-a prvi oddelek: Paklo. Poslovenil Jovan Koseski. Dante je eden prvih pesnikov kar jih svet ima. Kdo ni še slišal o njegovi „divina comedia“? Hvale je vreden naš Koseski, da se je tega velikanskega dela lotil, in ga nam prestavlja. Želeli bi pa, da bi se spovom pridejal komentar ali pojasnilo, ker je že original sam brez komentara težko umljiv.

t) Valvazor z ozirom na Slovansko. Spisal P. pl. Radič. Veseli nas, da najdemo našega domačina pisatelja pl. Radiča, ki se je dozdej bolj z nemško literaturo bavil, zopet v sredi med pisatelji naše in njegove domovine. Na polji zgodovine, in posebno naše slovanske, ima Radič že zdaj precejšnje zasluge,

in upamo, da se tudi v prihodnje, enak Valvazorju, ne bo odtegnil trudu, preslavljanju svojo domovino na podlagi zgodovinskih študij. V tem spisu nam pisatelj kaže vse tiste momente Valvazorjevega dela, kjer se ozira na slovansko narodnost s svojo res neprecajivo nepristranostjo, kaže nam, kako je Valvazor ljubil in cenil našega kmeta, našo narodnost, naše običaje, naš jezik, pač posnemanja vreden izgled za mnoge naše sedanje plemiče in velikoposestnike, ki nas tolikanj prezirajo in zaničujejo!

u) Bibliografija slovenska. Sostavil Ivan Tomšič. Taka bibliografija je potrebna in je prav, da se vsako leto nadaljuje.

v) Poročilo o delovanju „Matice Slovenske“ 1877. Sostavil Andrej Praprotnik, tajnik. Dalo bi se tu o različnih sejah marsikaj povedati, pa na to nas napoti morda kaka druga priložnost.

z) Iz tolikih dobrih spisov, ki so zbrani tu v Letopisu, se pač vidi, da naše slovstvo ne boleha pri glavi, t. j. pri pisateljih, kakor se je reklo, ampak prej pri čitateljih, ali pa pri knjižgotržitvu.

Česki deželni šolski svet je voditeljem srednjih šol razposlal pismo, v katerem jim priporoča, da naj se s profesorji posvetujejo o premembah, ki se jim zde na srednjih šolah zaradi polajšanja potrebne, in da naj dotične navsete naznanijo deželnemu šolskemu svetu.

Dalmatinski ces. namestnik baron Rodič ogleduje deželo in je 3. t. m. pregledoval trdnjavo v Kninu in tamošnjo posadko. Zvečer se je peljal k mejni straži v Grabu, drugi dan pa je odšel v Brlico. Tudi višji vojaški poveljnik hrvaški, baron Filipovič, ogleduje vojaško granico, in listi sodijo, da je obojno ogledovanje v zvezi z zasedanjem Bosne in Hercegovine.

Vnanje države.

Ruski veliki knez Nikolaj je 4. t. m. došel v Petrograd in je bil od ljudstva navdušeno sprejet. — Razmere med Rusijo in Anglijo postajajo mirnejši in zopet je več upanja, da se boste porazumele brez vojske, ktere si Angleško ljudstvo nikakor ne želi. Te dni so namreč ministru izročili spomenico za kraljico s 17000 podpisi, v kateri obžalujejo, da so se sklicale reserve, ter kraljico prosijo delati na to, da se snide kongres ter ohrani evropski mir. Spomenico je podpisalo pre mnogo jako veljavnih mož, vojvodov, lordov, škofov, poslancev itd. — Obravnave med Turčijo in Rusijo, ki obeta svoje vojake umakniti iz San Štefana, če angleško brodovje zapusti marmorsko morje, niso imele še nobenega vspeha, se pa nadaljujejo. Rusi so iz zdravstvenih ozirih nekaj vojakov razpostavili po višinah okoli San Štefana, glavni del vojske pa je ostal v mestu. Tudi zaradi trdnjav Varne, Šumle in Batuma obravnave še niso dovršene, ker se Turčija še vedno obotavlja svoje vojake umakniti iz teh trdnjav. Rusi pa to odločno zahtevajo in očitajo Turkom, da so prelomili mirovno pogodbo, če trdnjav že skoraj ne izroče Rusom, kakor so se pri sklepanju miru z njimi pogodili. V Batumu se agitacija proti Rusom čedalje bolj razširja, vstanek muhamedancev v Bulgariji in Traciji pa pojenjuje in komisija, ki ga ima odpraviti, se je te dni sošla v Plovdivu. — Tudi grški vstajniki v Tesaliji so se pomirili, ker sta jim angleška konzula rekla, da se bode Anglija potegnila na vso moč za njihove koristi; vstajniki na Kreti pa ne odložé orožja in nečejo o vladi turški nič slišati, ampak odločno zahtevajo zedinjenje z Grecijo. Število tamošnjih dobro oboroženih in izurjenih vstašev znaša okoli 12.000 mož. — V Carigradu pričakujejo novega poročnika ruskega, kneza Labanova.

Iz Petrograda se naznanja, da ne bodo več porotniki razsojevali o političnih in o napadih vradnih oseb pri izvrševanju vradnega posla. Tudi bo jenjala centralizacija (zbiranje) političnih pravnih v glavnem mestu. General Trebov je iz zdravstvenih ozirih odslovljen in glavni policijski načelnik namesto njega postane kak mlad, sposoben in energičen general.

Papež Leon XIII. je naročil, naj se mu predložijo vsi listi, kateri kritično presojuje njegovo encikliko; tako poroča vsaj „Našinec“ (X. 52), kateri o našem deželnem predsedniku vitezu Kalini želi, da bi njegove besede o nepristranosti se tudi vresničevale, da bi dela ne zaostajala za besedami, kakor se je to mnogokrat že zgodilo pri drugih, da so imeli usta polna medú, dejanja njihova pa so bila pravi pelin!

Nemški kancelar je dovolil izvaževanje tistih konj v vnanje dežele, ki se bodo nakupili od 25. do 29. maja na sejmu v Königs-

bergu. — Cesar Viljem je podaril caru Aleksandru red za zasluge s podobo Fridriha Velikega, ki mu ga je v Petrograd nesel veliki vojvoda Meklenburški. V čestitki pravi, da bode njegova (nemška) vojna s ponosom gledala ta red na prsih carovih.

Italijanski vnanji minister Corti je v senatu rekel, da si je Italija v vnanji politiki prizadevala ohraniti evropski mir in da se na nobeno stran ni zavezala. Senat je enoglasno ministerstvu izrekel svoje zaupanje.

Amerikanske zedinjene države so generalu Ordu zaukazale, čuvati na deželne meje in ne pustiti vstaških čet čez mejo v Mehiko.

Izvirni dopisi.

Z Vrhnike, 2. maja. (Nesreča) Včeraj se je pripeljal neki kmet iz Idrijskega okraja na Vrhniko in prinesel plačilo za konja, ktere ga je bil pred 14. dnevi v bližnji vasi kupil. Nazaj grede se ustavi pred neko krčmo in izroči konja hišnemu hlapcu. Hlapec posadi nanj 3letnega otroka gospodarjevega in drži konja za uздо. Naenkrat pa hlapec popusti konja misleč, da je miren in pameten, in se poda po nekem opravilu. V tem hipu otrok, ki se je že pred z bičem igral, vdari konja, konj poskoči, in zdirja, o groza! naravnost — v Ljubljano, ki je zdaj zaradi obilnega dežja precej naraščena in na tistem kraju posebno globoka. Tu konj nekoliko časa plava, ali ker je bil v voz vprežen, ga kmalo voda premaga, da utone. Na vozu pa jebilo nekaj otefov, na kterih je otrok sedel. Ko pride voz v vodo, se slama vzdigne in otrok na nji sede plava po naraščeni vodi. Zdaj še le ljudje zagledajo nesrečo, hitro neki hlapec odveže čoln, veslja proti otroku, ga srečno potegne iz vode in reši gotove smrti. Res nesreča nikoli ne počiva.

Iz Maribora, 3. maja. (Maksimilijanum Viktorium) ali dijaško semenišče za Lavantinsko škofijo je z božjo pomočjo srečno dovršeno ter je bilo 1. maja od mil. knezoškofa slovesno blagoslovljeno in otvorjeno. S tem se je dolgoletna želja duhovnikov in vrtnikov naše škofije izpolnila in se je veliki potrebi zadostilo, kar se je očitno pokazalo od obeh strani po obilnem vdeleževanju pri tej svečanosti. Obširno in jasno je že „Slov. Gospodar“ razložil, kakšni uzroki da so nas nagibali, tak zavod ustanoviti, kakšen mu je namen in kako so zlasti duhovniki s svojo izredno darežljivostjo pripomogli, da ima sedaj semenišče svojemu namenu primeren hram! O tem toraj ne bom tu več pisal, ampak poročil bom samo, kako da se je vršila svečanost otvorjenja. Dne 1. maja ob 8. zjutraj so se prevzvišeni knez in škof pripeljali k semenišču, kjer so jih pričakovali in sprejeli vel. častiti kapitelj, 14 dijakov, ki so že v semenišče sprejeti, in mnogo duhovnikov in drugih ljudi, ki so prišli k svečanosti. Prišedši v kapelo, so mil. kezoškof najpred blagoslovili kapelo, in potem mešna oblačila, v kterih so služili sv. mešo. Pri sv. meši je izvrstno pel pevski zbor gimnazijskih dijakov.

Po sv. meši je bilo blagoslovljenje semeniškega poslopja in so vsled tega mil. knez z obilnim spremstvom šli skoz vse prostore iz družega nadstropja v prvega, pri tleh v prostorni obednici pa so obstali. Tu so bili potem od semeniškega rektorja mil. knezoškofu predstavljeni sprejeti gimnazijalci in v imenu vseh sta se dva posebič zahvalila za sprejetje, češ, da so s tem časnih skrbi rešeni in se sedaj toliko leži pripravljajo za svoj poklic. Vedno se hočejo te dobrote vredne skazovati s pokorš-

čino do predpostavljenih, z marljivostjo v učejnu, z lepim obnašanjem in s hvaležnostjo do svojih dobrotnikov. Svoje znanosti, ktere si v šolah pridobivajo in svoje veljavnosti, če kedaj kako dosežejo, bodo obračali le na razširjanje božje časti, na srečo domovini in na blagor svojemu ljudstvu. H koncu so prosili mil. knezoškofa za sv. blagoslov in ko so jim ga podelili so sami v daljšem govoru gojencem na srce polagali, kaj Oni in cela škofija od njih pričakuje in kako se morejo obnašati, da bodo svojim dolžnostim zadostili; zlasti so pa povdarjali, da pobožnost srca in izobraženje duha mora biti njihova prva skrb.

O poldne so mil. knezoškof duhovnikom in nekterim odličnim gostom dali v semeniški obednici obed pripraviti, in kot spomin na ta dan so razdelili kot rokopis tiskan igrokaz: „Maksimilijan“, ki predstavlja življenje sv. Maksimilijana, patrona našega semenišča. Ta nepričakovan in jako primeren spominek je vse goste razveselil. Pri obedu sta med drugimi s svojo nazočnostjo semenišče počastila tudi c. k. okrajni glavar in gimnazijski ravnatelj. Duhovnikov se je vdeleževalo okoli 40; nekteri so prišli od zelo oddaljenih krajev škofije ter s tem pokazali, da jim je veliko mar novi zavod. Bog daj, da bi vsi dosedanji prijatelji in dobrotniki dijaškega semenišča ostali zvesti in še veliko drugih pridobili, kajti na trdnih lastnih nogah še zdaj ne more stati. Z božjo pomočjo in podporo dobrotnikov pa upamo, da bo rodilo veliko dobrega sadu naši škofiji. Bog daj!

Med tem še so pevci zapeli nekatere pesmi — naposled cesarsko himno, s katero se je svečanost dokončala.

Iz Zagreba se poroča „Čechu“, da namerava kardinal Mihalovič novo škofijstvo vstanoviti v Požegi. Prelatura v Vrani, izpraznjena po smrti škofa Kralja, se ne bode več oddala in prihodki njeni se podelijo novemu škofijstvu v Požegi, kamor se ima prestaviti tudi 6–10 kanoniških mest ali korarstev iz Zagreba.

Domache novice.

V Ljubljani, 7. maja.

(† G. Janez Smukavec), deželni vradnik, je 5. t. m. zjutraj umrl. Dasi že dalj časa bolehen, bil je v soboto popoldne še dokaj vesel v družbi svojih prijateljev v čitalnici; domu gredočega pa ga za vodo zadene mrtud, da so ga morali nesti domu, kjer je po noči za nekoliko časa prišel sicer k zavednosti, zjutraj pa okoli 6. ure izdihnil svojo dušo. Ranjki je bil poštena duša in vrl narodnjak, ter je domačo reč po svoji moči pospeševal vsestransko. Pogreb bode danes popoldne ob 5^{1/2} uri. Naj v miru počiva!

(Obresti Salvajeve vstaneve za uboge) v znesku 740 gld. za prvo polovico t. l. se bodo razdelile med ubožne plemenitega rodu, Prošnje se do konca tega meseca oddajajo pri škofijskem ordinarijatu.

(Blago rodovino Souvanovo) zadela je britka zguba. 4. t. m. popoldne je namreč po kratki vročinski bolezni umrla gospica Marija Göstl-nova, hči poštnega vradnika Göstlina in njegove soproge Marije, rojene Souvanove. Iz zdravstvenih ozirih so umrlo v nedeljo prenesli v mrtvašnico k sv. Krištofu, kjer so jo včeraj zvečer ob sedmih pokopali v pričo prav obilnega občinstva.

(Pri žrebanji obligacij Kranjske zemljišne odveze) so bile 30. aprila vlečene te-le obligacije s kuponi: po 50 gld, št. 151, 180, 190, 222,

367; po 100 gld. 29, 109, 261, 620, 639, 705, 759, 867, 928, 967, 986, 1047, 1111, 1138, 1143, 1206, 1431, 1435, 1453, 1488, 1490, 1544, 1751, 1794, 1967, 2039, 2127, 2215, 2251, 2349, 2366, 2379, 2417, 2500, 2573, 2736, 2764, 2771, 2815, 2853, 2929, 3044, 3046, 3056; po 500 gld.: št. 17, 179, 196, 219, 220, 233, 259, 571, 598, 739, 742, 793, 810; po 1000 gld.: št. 3, 36, 503, 506, 534, 546, 568, 627, 705, 732, 949, 976, 1250, 1259, 1443, 1508, 1526, 1549, 1595, 1604, 1613, 1622, 1632, 1635, 1943, 2009, 2213, 2289, 2344, 2440, 2603, 2605, 2624, 2626, 2668, 2703, 2804, 2814, 2819, 2840, 2845, 2848, 2851, 2891, 2922, 2923; po 5000 gld.: št. 73, 289, 335, 594. Dalje lit. A. št. 219 za 210 gld., št. 708, za 1250 gld., št. 1273 za 10.000 gld., št. 1582 za 200 gld. št. 1624 za 5000 gld., št. 1635 za 5000 gld., št. 1636 za 5000 gld., št. 1638 za 5000 gld., št. 1646 za 5000 gld., št. 1655 za 5000 gld., št. 1755 za 100 gld. št. 1764 za 150 gld., in od obligacije št. 951 za 1000 gld. del za 910 gld. Sledeče že izžrebane obligacije se še niso izročile blagajnici za izplačanje: št. 74, 260, 327, 443, po 50 gld.; št. 137, 494, 601, 1175, 1254, 1409, 1485, 1843, 1855, 1861, 1937, 1939, 2013, 2041, 2051, 2144, 2191, 2369, 2888, 2576, 2577, 2581, 2746, 2823, 2928, 3036, po 100 gld., št. 203, 211, 218, 446, 553, 569, 655, 672, 802, po 500 gld.; št. 125, 234, 244, 290, 461, 507, 850, 987, 1294, 1590, 1717, 2037, 2160, 2254, 2295, 2302, 2569, 2592, 2594, 2653, 2830 po 1000 gld.; št. 248 za 5000 gld. in št. 1301 lit. A. za 90 gld.

(Razpisani ste ustanovi za dijake:) Jurij Töttinger-jeva s 59 gld. 90 kr. in Jakob pl. Schellenburg-ova v c. kr. Terezijanski akademiji na Dunaji. Za prvo se oddajajo prošnje do 28. t. m. pri deželni vladi, za drugo pa do 1. junija t. l. pri deželnem odboru.

(Včerajšnji somen) je bil sicer zarad lepega vremena veliko ljudi privabil v Ljubljano, kupčija pa je bila vsestransko slaba. Živine, zlasti konj je bilo mnogo in lepih, tudi niso bili predragi, pa prodajalo se jih je prav malo, ker je primanjkovalo kupcev.

(Popravek.) Pri članku: Podoba s v Janeza Nep. naj blagovolijo bralci tretji stavek tako-le popraviti: Podobar Robba je izdelal dve podobi: eno glavno, večo kakor v človeški velikosti z dvema angeli ob znožji in drugo v manjši velikosti o istem itd. V kronogramu naj se bere peta beseda SaVI, ne SaLVI, ker letnica bi potem ne bila resnična.

Razne reči.

— Razpisani ste: služba gozdarskega čuvaja (Forstwart) in učitelja na učiteljski pripravnici. Prošnje se oddajajo za prvo do konca t. m. pri deželni vladi, za drugo pa do 15. junija pri deželnem šolskem svetu kranjskem.

— Imenovani so gg.: Klemen Moščé, adjunkt pri sodnji v Celji za okrajnega sodnika v Tržiču, Viljem Ogrinc, adjunkt pri kresijski sodnji v Celji, za okrajnega sodnika v Metliki, Vilibald Bregar, računski asistent pri deželni vladi kranjski, pa za nadzornika ženske kaznilnice v Begunjah na Gorenjskem.

— Za nadškofa v Monakovem je imenovan dosedanji stolni prošt v Avgsburgu dr. Anton Steichele. Katoliški listi na Bavarskem pravijo, da je mož duha pravega cerkvenega, učen in brez madeža, in so toraj prav zadovoljni. Za škofa v Litomericih je po „Politiki“ neki odmenjen kanonik Küffer

vitez z Asmanvilly. Od začetka so imenovali dvornega župnika dr. Majerja; ker pa ne zna českega jezika, vzdigovali so se koj povsod zoper tako volitev, čes, da bila bi nepristojna in dan danes celó neveljavna.

— Življenje sv. Martina Turonskega je knjiga, katero je v českem jeziku spisal dr. Martin Riha, profesor v Budejevicah v osmerki str. 175 v lastni založbi: V njej se razkazuje starodavno češčenje sv. Martina v cerkvi sploh in posebej po československih deželah. V nadškofiji Pražki je 19 cerkev farnih, v Budejeviški 16, v Litomeriški 16, v Kraljevogrski 9; v nadškofiji Olomuski 19, v Brnski 15; v Galiciji v škofiji Premiselski 14, v Tarnovski 12 farnih cerkvá posvečenih na čast sv. Martinu. Koliko jih je na Slovaškem; koliko tudi pri nas na Slovenskem! Ker je Slovencev mnogo Martinov, in ker je po naših krajih mnogo Šmartinov, morebiti s kateri omisli naznanjeno knjigo, po nakaznici in s poštnim povzetjem, naravnost od spisovatelja („Život sv. Martina Turonskeho“) najlože. Cena v „Čechu“ (X, 98), kjer se hvali knjiga, ni še povedana.

— Uboj. V Ravnih nad Livkom na Goriškem je 26. aprila zvečer nekoliko vinjeni pohišni kupec Anton Matelič začel pretepati svojo ženo in otroke. Sosed Šimen Matelič prihitel vsled upitja napadenim na pomoč, pa razsrjeni mož ga tako silno z nožem v srce zabode, da se pri tej priči mrtev zgrudi na tla. Tudi Jožef Matelič in hči njegova Marija prihitita na pomoč, pa Anton Matelič je hudo ranil, oba potem pa zbežal proti laški mej. Vendar so ga že vjeli in izročili tolminski okrajni sodnji.

Eksekutivne dražbe.

8. maja. 3. Rozman iz Kamnika, v Kranji. 3. Škufca iz Dragošna v Litiji. 3. Bergles iz Repš, 3. Zdravje iz Kremence, Hočevnar s Pijave gorice 2. Žitnik z Visokega, vsi v Ljubljani. 2. Novak iz Straže v Mokronogu. 3. Stegu iz Orehka, v Postojni. 1. Plesin iz Zagrada, 1. Smolej spod Korena, oba v Kranjski gori.

Telegrafne denarne cene 6. maja.

Papirna renta 60.40 — Sreberna renta 64. — — Zlata renta 71. — — 1860letno državno posojilo 111.40 Bankine akcije 791 — Kreditne akcije 202.25 — London 123.10 — Srebro 106.60. — Ces. kr. cekini 5.81. — 20 frankov 9.81.

Denarstvene cene 4. maja.

Državni fondii.	Denar.	Blago
5% avstrijska papirna renta	60.65	6.080
5% renta v srebru	64.30	64.50
4% renta v zlatu (davka prosta)	71.45	71.60
Srečke (lozi) 1854. l.	106.50	107. —
" " 1860. l. celi	111.75	112. —
" " 1860. l. petinke	119.25	120. —
Premijski listi 1864. l.	136.75	137.25
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	98.50	99.50
Kranjske, koroške in primorske po 5%	90. —	91. —
Ogerske po 5%	77.90	78. —
Hrvaške in slavonske po 5%	84.50	85.50
Šedmograške po 5%	75.40	75.75
Delnice (akcije).		
Nacijonalne ban	791. —	793. —
Unionske bank	53.75	54.25
Kreditne akcije	203.25	203.50
Nižovstr. eskomptne družbe	720. —	730. —
Anglo-avstr. banke	83.25	83.75
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gld. a. v.	159.25	160. —
Tržaške " 100 " k. d.	120. —	121. —
" " 50 " " v.	62. —	63. —
Budenske " 40 gld. a. v.	29.25	29.50
Salmove " 40 " " "	38.25	38.75
Palffy-jeve " 40 " " "	28.25	28.50
Clary-jeve " 40 " " "	29.50	30.50
St. Genois " 40 " " "	28.75	29.50
Windischgrätz-ove " 20 " " "	25.75	26.25
Waldstein-ove " 40 " " "	22.75	23.50
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.81	5.82
Napoleons'or	9.83	9.84
Srebro	106.20	106.40

Loterijske številke 4. maja.

V Trstu: 46, 79, 89, 24, 68.

V Lincu: 36, 85, 61, 23, 89.

Zahvala.

Najprisrčnejšo zahvalo za obilo sočutje pri smrti svoje preljube hčerke

Marije Göstl-nove

izrekata vsem prijateljem in znancem, zlasti gg. pevcem zalujoča roditelja

Franjo in Marija Göstl.

V Ljubljani, 6. maja 1878.

Prememba stanovanja.

Vljudno naznanjam, da se s svojo knjigarno 8. maja preselim v hišo št. 184 pred škofijo (stolni farovž), ter se priporočam za vsakotera naročila na knjige, muzikalije podobe itd.

Z odličnim spoštovanjem

(2) **O. Klerr-ova vdova.**

Najnovejša in najizvrstnejša podoba

papeža

Leona XIII.,

oljnotis, v veliki obliki, 68 cent. visoka in 57 cent. široka, v krasnem pravem pozlačenem okviru se dobiva po 15 gld. (ki se zamorejo plačati tudi v treh mesečnih obrokov) pri

Karl Till-u,

(12) knjigarna in prodajalnica umotvorov, muzikalij in papirja v Ljubljani.

Zaloga cementa

iz

c. kr. privilegirane

kamniške tovarne

je v prodajalnici železnine

Terček in Nekrep

v Ljubljani na vel. tergu št. 10.

Prodaja se na debelo in na drobno po zelo nizki stalni ceni; unajna naročila se točno izvršujejo. (5)

Prečastiti duhovščini

in

vsim cerkvenim predstojnikom

priporočam podpisana svojo bogato zalogo mnogovrstnega blaga za vsakoršno cerkveno obleko, ter tudi izdelane mašne plašče, pluvijale in dalmatike; bandera, baldahine in banderčeka pred sv. Rešnjim Telesom. Dalje imam v zalogi blago in izdelano cerkveno perilo, kakor albe, koretlje, korporale in raznovrstne rutice. Staro cerkveno robo jemljem tudi v zameno ali v popravilo in predelovanje, kakor kdo želi; sprejemljem ravno tako vsa dotična vezanja.

Imam tudi v zalogi pozlačene oltarne šopke, svetilnice, križe, svečnike itd.

Z besedo: sprejemljem ter vestno izvršujem vsako dotično naročilo in sicer ročno in pošteno, kolikor mogoče po najnižji ceni.

Ana Hofbauer,

(2) pred mostom.